

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_228190

UNIVERSAL
LIBRARY

بوی گل

یعنی

غزلہاے فارسی

از

شمس العلماء مولانا شبلی نعمانی مرحوم

باہتمام

احقر العباد محمد حسن مالک مطبع

دائرہ المطابع سبزواریہ کٹرہ سبزواریہ لکھنؤ شہید

فہرست بلاقیات

اور
ہندوستان کے تمام مشاہیر مصنفین کی تصانیف
لئے کا پتہ
مدینجہ الناظر باب الحینی لکھنؤ

شعری بک قاپو
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اکتوبر ۱۹۰۸ء

کز سفر بایسفر کرده مای آید

آرد آن گونه که در بلغ صبا می آید

یا نگار مینی سو سیای آید

چون بیاید به مراد دل مای آید

هم بدان قاعده مهر و قای آید

که گزینش سزار در تپمی آید

شیوه هست که از دیده مای آید

پیک فرخنده قدم مرده سر می آید

رفت از شهر بان که بهاران چنین

گو یا یوسف گم گشته کینان آید

رفتیش گر چه بکام دل احباب نبود

خوی خوش هم همان لطف مصفا هست که بود

شیشه های دل عشاق بچینید ز راه

فرزید آبخاک بر راهش کین کار

دیده و دل همه دکان تماشاچیدند	کان تماشا که احسنی ادا می آید
ابردان خنجر و گیسوی فرومشته کنند	ترک شوخی هست نه میدان مغانی آید
بوی جانی که مشام دل مجان تازه کند	می توان یافت که از آن بنیز می آید
هر کجای می گذرد عطر نشان می گذرد	هر نفسی که از آن زلفت دوامی آید
آمد و از دل با صبر سکون می طلبد	شاه سنگ که باه آئین گدای آید
کار زاندازه مبرای نگره شوق که ادا	روی نهفت و به آئین جیامی آید
ای علی سحر از چرخ فرود آید کنون	کان که می خواستی اورا بعامی آید

شلی غمزده آورد دل و دین بنشار

غیر ازین چیست که از دست گدای آید

۱۴۱۰ اکتوبر ۱۹۰۸ء

نه زمین بوسه که دشنام خوش است

هم در آغاز و هم انجام خوش است

هر چه هست از لب گلفام خوش است

عشق را اول و آخر نه بود

<p>گر به نایز نشد رام خوش است بوسه ز پس دشنام خوش است دین حکایت لب جام خوش است که مرا نیز همین نام خوش است اگر چه این شیوه به ابرام خوش است روی او جلوه گر عام خوش است</p>	<p>مدعی از هوس خام گذشت باده را نیت خود از نقل گریزد سینه زرد به جوی مسند جم هر دمی ببنده خویش می خوان بوسه بطلبش نیز نکو است نتوان پرده به خورشید کشید</p>
---	--

بگذر از باده به پیروی شبلی

زانکه هر کار به هنگام خوش است

۱۵- اکتوبر ۱۹۰۸ء

لکهنو

<p>هر شیوه اشن بلای دل دامنند بود با آن که کار با صنم خود پسند بود یک نیزه قد فتنه طرازش بلند بود</p>	<p>آن شوق بس که پایه احسنش بلند بود در شوق، پاس گرمی نازش بجانماند بنجیده ایم فتنه محشر به قامتش</p>
---	--

<p>یارب کدام جاسر این رشته بند بود پرسد من که نرخ متاع تو چیست بود سرایه که بود دل مستند بود</p>	<p>هرگز حدیث شوق به پایان نیاید است می بینم این که قیمت دل تا کجا کشد تو یک نگاه ناز زبان کردی و مرا</p>
<p>ششلی ز سحر اوست که ذوق سخن نماند شکر نشانیم همه ان نوش خند بود</p>	
<p>۱۶- اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>پیام بنده بآن خاک آستان برسان وگر نه لطف بفرم در آستان برسان رو امدار درنگ همین زمان برسان اگر نه جمله توان آنچه می توان برسان چنان که با تو گویم تو همچنان برسان درود گوی و دعا یم زمان زمان برسان</p>	<p>نسیم صبح بیا - راحتی بیجان برسان متاع جان بهم از پائے مزدی خواهی و خود شوق شکلیا نمی تواند شد حدیث شوق نه چندان که در بیان گنجد تقریر کن از پیش خم در دخیری به آستانه اوسر نه در زرع ادب</p>

<p>بیاد مرتبه من به آسمان برسان</p>	<p>گو که بر طبق وعده ہائے پے درپے</p>
<p>سلام شوق و تمنا ز بند نعمانی</p>	<p>بہ ساکنان در او یگان یگان برسان</p>
<p>۱۷ اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>محبت اہمین یکدم برین بچہ اکرم در تیغ از زود کاری ہا کہ مکتوب اکرم غلط کردم کہ آن بے مہر از آشنا کردم بلو دل اسپر رخ آسم اول بہا کردم کہ تو بند قبار اعقدہ برستی و دا کردم بلین شادم کہ آن جت را پیغام آشنا کردم</p>	<p>دل و دین با ختم زین پیش کنون جانفزا کردم تماشا داشت آن ہنگامہ خیر ہمای امیدم خیال خام نچتن ہائے یاران عالمے دارد متاعی گرد بست آسان نقد قدر می زودا شب وصل و شغلے این چندین نصیب نامد نیم در بند پارخ، اول کارست می دانی</p>
<p>مے سید تم با خویش فتم کہ میا اکرم</p>	<p>دل فشرہ را این عشق آختم شبلی</p>
<p>۱۷ بہا کردن مول کرنا - ۱۳</p>	

۱۷ اکتوبر ۱۹۰۸ء

<p> زجان گذشتم و بازم بہ بر نمی آید اگر چه پایہ بلن بہت پارسائی را ز بسکہ از ہمہ سودگشا کشا افتادہ است فراق و ہجر دیار خوشے بود کہ درو دل اربست فغانشا خوبان کو جہان سپرن من دیر اگر بودین آ جد از دوست شایستاب را چکنم چنان جلقہ آغو شتم آن نگار آمد </p>	<p> کہ نیست نورم آن بت نہ نمی آید ولے زفتہ چشم تو بر نمی آید خدنگ نازدول تا جگر نمی آید پس از گذشتن شب ہم سخن نمی آید کہ این مستاع بکار دگر نمی آید کہ یار زودتر از زودتر نمی آید کہ کار غارض ادا ز قمر نمی آید کہ مہ بہا لایزین خوبت نمی آید </p>
---	---

بہ خواہے کہ زکے تو زت نعمانی

گمان ہم کہ لایزین پس دگر نمی آید

۱۸- اکتوبر ۱۹۰۸ء

کہ مگر عشق بے خانان کرد	بہ حال خستہ اش رجمی توان کرد
اگر کاسے نباشدی توان کرد	رہ و آئین تقویٰ نیز بند نیست
کہ جبے بوسہ ایک نشان کرد	نصیب عاشق از رویش مہین پڑ
کہ دل را ہر چہ من گفتہ مان کرد	بہ زندگی نام نیکو زبان بر آورد
نکر دم عشق، اما می توان کرد	بہ وقت جان سپردن گفت نہا ہر
ولیکن ذوق عرفان رازیان کرد	دل از خوبان گرفتگی خوب کرد می
زینے را بود و آسمان کرد	محبت، پایہ بالا برد، دل را
ازین ہم خوبے کاسے توان کرد	بہ بوسہ دل نوازی کردی اما
حیا را خواند و بر خود پاسبان کرد	چونہا با حریفان بر نیامد
بجلے این جنین را ایگان کرد	نہفت از دیدہ اہل نظر ہم
زمین را می تواند آسمان کرد	اگر سر گشتگی بنجمت این است

<p>که با من هر چه کرد، آن فوجوان کرد نگه را نیز با خود هم زبان کرد ترا می یابید از چشم فلان کرد چنانش صحن برین مهربان کرد نگاه شوخ او طعنه نشان کرد کیه زین کارها آخر توان کرد</p>	<p>مرا از پیر گردون شکوه انیت بیم چون خوبت باو شرح الفت بگو با سامرے کا نورش فن مرا از عشق خود، خودی کند منع بیا ران معنی تیر قضا را جنون یا زندی و شاه پستی</p>
---	---

<p>همان کرد از سخن در دست شلی که صائب در سواد صفهان کرد</p>
--

۲۰ اکتوبر ۱۹۰۸ء

<p>کسب این فن همه زبان ز گفتار کردم شکر ایند که هم این کردم و هم آن کردم آن همه را که عمرت ز تو نپیمان کردم</p>	<p>من اگر پیردی شیوه استان کردم کارستوری شاه طلایی هر دو خوش است نگه گرم در آخر همه سپید تو گفت</p>
---	---

<p>آه از ان تقوی سی ساله که نقصان کردم شیوه های که هم از لعل تو پنهان کردم</p>	<p>با می خجوده به پیرانه سیم کار افتاد بوسته بے ادم با تو به مستی کرده است</p>
<p>که من از نام نکو به تو نقصان کردم آنچه آن ز گس می خواره بگفت آن کردم مشکلی بود که بر خورشید آسان کردم زلفت آن سان که نغمه مؤذن آسان کردم سر سه در ره گذرد با د پریشان کردم</p>	<p>چشم لطف تو به اندازه آن می دارم زان به مستی زندی شدم آوازه که من مشهور جان سپردم به فراق تو و از غم رستم در جنون نیز زان اندازه و آیین نشدم هر غبای که ز کوی تو بخیب زرد گوید</p>
<p>شبلی این فن بر این شده آئین بوده است پیش ازین کالبدی بود که جان کردم</p>	
<p>۲۱ اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>بسی مانند که این حروف داستان گردد بباش تا قدی آشنای جان گردد</p>	<p>حکایت من و او گرچه از پنهان بود زین عشق هنوز از من بری زدنی</p>

<p>که با نسیمِ ده دست هم عنان گردد روانه که خود سود من زبان گردد ز خنده نمکین، باز هم چنان گردد عجب نباشد اگر غیر بدگمان گردد متاع بوسه ترسم که ایگان گردد حدیث دستِ ذوق که در دهان گردد</p>	<p>بلند پایگی خاک کشتگان این است به پیش غیر به دشنام امتیاز مه اگر چه زخمِ لعل در دهی آورد زب که نام تو از ذوق بر لبم گذرد اگر به وصل توستانه جو شیم این است به این صفت لبِ لبر نمی مکد عاشق</p>
---	---

بهینه گوهر فطرت که نام ادبلی است
 چنان کن که دست تو را یگان گردد

۲۲ - اکتوبر ۱۹۰۸ء

<p>ساقی به جامِ ریخت می نارسید را داغم ازین که دل نتوان کرد دیده را گلچین به خاک ریخت گل تازه چید را</p>	<p>چشمش به سوسه مانگه نامت ام کرد ذوقِ نظر به لذت کاوشش نمی رسد صد بار در درجِ چمن پیشش رفته تو</p>
--	---

<p>ہنگامہ خرام تو شوریدہ وقت کرد شیرینی لبش بہش کر غوطہ میدہر آہ، از کر شمشہ تو کہ تسلیم نازداد</p>	<p>آن کشتگانِ مرگ بہ خاک آر میدہرا دشنامہاے تلخ مگر شنیدہ را آن چشمہاے مست بہ خواب آر میدہرا</p>
<p>مشلی اگر حریتِ نطفہ باز بودہ است عیشش مکن کہ در توان بست دیدہ را</p>	
<p>۲۲ - اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>روزگارے ست کہ فرزانہ ودانا بودم عشق ہر چند بہت تو یہی حکم بغیرت خون دل می خورم از حسرتنا کردہ کنون پشکر خندہ لطف تو سلی نشوم</p>	<p>حالیہ مصلحت آن است کہ نادان باشم قیمت کم کن ازین سینہ کہ ارزان باشم آن شدے دوست کہ از کردہ پشیمان باشم من کہ خور کردہ آن غمزہ پنهان باشم</p>
<p>ہندے زلفت تو چون کفر فرشی مکنند ننگ من باشد اگر زان کہ مسلمان باشم</p>	

۲۳ - اکتوبر ۱۹۰۸ء

من نہ ازار بابِ تقویٰ بودہ ام	بامی دنے بودہ ام تا بودہ ام
از جالش ہم نہ بردم بہرہ	آن تہ مجھ تا شا بودہ ام
بیچ از صبر و سکون با من بنود	در فراقِ دوست تنہا بودہ ام
قیس نہ آئینِ جنون بیگانہ بود	روز گاہ ہم بصر ا بودہ ام
ترکِ دانش کردم تا دان شدم	این دلیلِ آن کہ دانا بودہ ام
با خیالش بس کہ بودم ہنشین	گوئی با دوست ہر جا بودہ ام
بوسہ ہامی بردم از روی لبش	در شب وصلش بیغیا بودہ ام
دام وصل او ادا ناگشتہ ماند	اگر چہ عرس در تقاضا بودہ ام

ہم ز فیضِ شبلی نعمانی است

این کہ در ہر شیوہ کیتا بودہ ام

۲۲- اکتوبر ۱۹۰۸ء

این قدر دامنم کہ اہل پنجہ بہت آن سیم
 زنان کہ او درون طبع من این از ان سیم
 من باین شادم کہ آخر ہم مسلمان سیم
 من ازین دعوی بزین آیم کہ در مان سیم
 باز ہم چون ناصح بے مایہ نادان سیم
 انکے کہ ہم کافر، چندان مسلمان سیم
 چون رہ دور ہم ریا رام و میدان سیم

این نمی دامنم کہ گبر، یا مسلمان سیم
 آسمان طر فی نہ خواہ بہت در دوسے من
 پایہ کفر اچہ خد چون منی نبود دوسے
 اعل جہان بخش تو ام گر چارہ فرما می کند
 گر چہ خود دامنم کہ چندان عاقل دانا نیم
 ہندی زلفش چیرا دامن ہم صندین
 فرستم بادا کہ باستی در نری خوکنم

شاعری از من مجدد و راز سواد کبھی

حالیہ شبلی شدم رنہ غر نخوان سیم

۲۳ - اکتوبر ۱۹۰۸ء

<p>مبہمی اگر ہستہ خویشناز چہ کند در قمار تودل از نیز نہ باز چہ کند دست اگر سوی تو گستاخ نہ باز چہ کند چارہ گر با من بچارہ چہ ساز چہ کند</p>	<p>این چنین گردن دعوی نہ فرزند چہ کند غیر ازین بیچ متاعے نہ بود عاشق عاشق از بسکہ پیش تو، تو محرم است بسکہ در دمن از اندازہ در مان بگذشت</p>
---	--

شبلی دل زدہ در دادی غم دیر رسید
اگرم اگر درہ عشق تو نہ تا زد چہ کند

۲۴ - اکتوبر ۱۹۰۸ء

<p>یعنی گل مراد مرا از نگ دیو نامند عذر مہنہ کہ بادہ بہت در وضو نامند چیزے بہ من نہ گفت مرا گفتگو نامند</p>	<p>آن شوخ را بہن سران پُرس و جو نامند دل در دادای طاعت حق حلیہ جو بُو افسون طرازی نگہ ناز را بہ بین</p>
---	---

<p>چیز نیا فکند و سحر حجتو نمازند پیدا است این که آن دوش پرین حجتانند خون می خورد که میکده را آبرو نمازند</p>	<p>بنگر به پست فطرتی صوفیان هر هر چند آن نوازش ظاهر همان سبب است در دور چشم باده گسار تومی فردش</p>
<p>شبلی هر چه داشت دل بر زبان فکند گویا که کار با صنم تند خونمانند</p>	
<p>۲۲ - اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>اچنه آخر کردم از آغازی بایست کرد اگر چه صد ه کردی ای دل بازی بایست کرد هم دهان شیشه می بازی بایست کرد پرخاطر کاری ست با ما بازی بایست کرد در چنین کالے مرا انبازی بایست کرد بیرودی غمزه غمنازی بایست کرد</p>	<p>دل نثار غمزه غمازی بایست کرد کار عشق خوب رویان ناکر شیوه است در بدستان اگر از هر زبان بکشوده بود خود پرستی هاترا ای دل عشق آواره ساخت بار غم لے نفس تنهای کشی از ابلهی شیوه دل بزدن آسان نیست با پیش گوی</p>

دل نمنا کرد از دیک بود خالیش نشست
 دل که زنگ آلودش شد کس عشق نیست
 عمر آخر گشت او روز نشیبه ام کین کار را
 اگر سپاه حسن افران خون کردی موی
 اگر خداوندی بوس ماری در ایسم سخن

من بر آنم کین سخن بازمی بایست کرد
 اول این آئینه را پروازی بایست کرد
 هم به عنوان در آغاز می بایست کرد
 ابتدا زان غمزه غمازی بایست کرد
 بندگی حافظ شیرازی بایست کرد

ابایین سحر از تو را ضعیف استم اندر سخن
 شبلیا سحر است این اعجاز می بایست کرد

۲۵ - اکتوبر ۱۹۰۵ء

شاهان باغ در سحر تو زار دستاده اند
 شرط همت نیست تنها باده ساغر فزون
 ناتمامی با سحر سامری داننی جز نیست
 از غلط رفتی به یوسف در تماشای گاه حسن

این قیاس از رنگین بیاری بایست کرد
 محاسب را نیز با خود یاری بایست کرد
 کسب این فن از نگاه رمی بایست کرد
 انتظار گرمی بازاری بایست کرد

شیوه های دلبری را خوب میگذرد	انچه با ما کرد، با اغویاری بایست کرد
با بدان هم چشم لطف ای چنین ای صنع	انچه با گل کرده با خاری بایست کرد
هر کس چون شرح نمیداند یا نمردست	از زمین فزونی حمت بسیاری بایست کرد
جام می یا بوسه لعل شیر آب کوه او	زین دو کار پندشین یکا می بایست کرد
مبتز محراب در عشق راناشسته نیست	شرح اسرار نهان داد می بایست کرد
تا بوقه قاصد حریف آن بیت خود کام نیست	خود ترا ای بخدمت ل این کامی بایست کرد
بوسه تنها نشکند خمیازه ذوق مرا	تلخی بوشنام هم در کاری بایست کرد

گر چه شبلی در جهان چنان عاشق کاری کرد
 من بر آنم کین چنین صد کامی بایست کرد

۲۵ - اکتوبر ۱۹۰۸ء

گویا نسیم دوست به خاکم گذر نکرد
 در کوسه یار رفت و مرا هم خبر نکرد

هر فرقه ز پشت غبارم همان بیجاست
 بنگر و اوج شیوه بیگانگی کردل

دشمن بحال شبلی دل خسته نگرست
وان دوست بین که خود مره تیز تر نکرد

۲۶ - اکتوبر ۱۹۰۸ء

کہ مرا جز برمی و بادہ سرو کار نہ اند
کہ مرا نیں زورین مسئلہ کار نہ اند
کہ نگہ را خیر از لذت دیدار نہ اند
نالہ بلبل شوریدہ بینچار نہ اند
نگہ کرد کہ با بیج کسم کار نہ اند
یا کہ خود ز حسم مالت کز ان نہ اند
در میان تفتہ کویچہ نار نہ اند
کہ درین عہد کسی را کسی کار نہ اند

بارہا گفتہ ام و حاجت تکرار نہ اند
چشم متوجہ چنان باد کوشی در و اج
آن متدمخو تماشای جمالش بودم
شور حسن تو چنان بزم حمین بر ہم زد
کار آن نگرس مستانہ بود این کہ بین
یا جگر گادی آن نشتر ترکان کم شد
فتنہ احسن تو از بس کہ جهان بر ہم زد
رسم خود کامی خلق از تو چنان عام شد ہست

التفاتی کہ نہایت ز غبار نہ اند

اگر چہ شبلی بین آن لطفت عیان نہ شد

۲۷ اکتوبر ۱۹۰۸ء

عیسیٰ آختر علاجِ دل بیمار گذشت
 محبتِ بے خبر انشاءِ خار گذشت
 کار از حوصلہ مرغ گرفتار گذشت
 تا بہ جلے کہ از اندازہ گفتار گذشت
 اجڑے کہ میانِ من و آن یار گذشت
 دلبر شوخِ من از خانہ بہ بازار گذشت
 این بہانِ است کہ از لبِ مہوار گذشت
 آہ از ان عہدِ جوانی کہ بناچار گذشت

بسکہ بخوری این حستہ تیمار گذشت
 بسکہ ازستی چشم تو جهان شد سرست
 شیوہ نالہ بران پایہ رسانم کہ کون
 حسن جان پر بار روز جزا فردن بود
 نہمین دل کہ ہم از خویش نہان شستم
 بے سبب نیست کہ یوسف ^{علیہ السلام} افتادہ
 آہ جان سوز کہ در سینہ ام آرام گرفت
 داد ازین پیری بے صرفہ کہ ناخواہم سپرد

بسکہ سودا زده رندی روزِ سنہ و نم

شبلیا مستیِ سالِ من از پار گذشت

۱۰ از بہا افتادن، نرخ کاٹھ جانا۔

۲۷- اکتوبر ۱۹۰۸ء

مرا کہ در رہ عشق تو اولین گام است
اسید بوسه اگر است ہم یہ پیغام است

۲۷- اکتوبر ۱۹۰۸ء

<p>یعنی کہ از طریق ریاضت گشته است با تقوی گدشته بر برگشته است صد بار گفته ایم و مکرر گشته است گو ہر در آب و لعج و ملی گشته است دان شوخ دیر را مہرہ برگشته است</p>	<p>شیم شریک بادہ و ساغہ گشته است و انعم ازین کہ ندی مستقیم ہنوز توق حدیث عشق توان دید کہ سخن آلودگی دہ اسن پاکان نمی رسد یک کہ نبود ہست کہ مرد در جنت</p>
---	---

شبلی طمع مار کہ از عشق در انوم
زین باہ ہر کہ رفت دگر برگشته است

۲۸- اکتوبر ۱۹۰۸ء

خوش برون دان کہ راز محبت عیان نہوہ
 کسین جو بڑ تو بودہ و از آسمان نہوہ
 مارا بہ نکتہ دانی او این گیان نہوہ
 با آن کرد دست نیز بہ ہنر نہوہ
 کز تیر ہائے غمزه یکے در یکان نہوہ
 در پیش می کشید بہا ہم گران نہوہ
 جو راز تو بودہ اگر از آسمان نہوہ
 شاد م کہ کار با صنمے نکتہ ان نہوہ
 گو یا بوی مارہ این کاروان نہوہ
 ما بودہ ایم پیار و کھنڈے میان نہوہ

با ما بہ ہر سالہ بد گمان نہوہ
 از لذت ادائے ستم متوان شناخت
 می گویند کہ دل بہ کسے دادہ
 حاجت چارہ سازد شین بڑہ ایم
 با ما بہ صلح سازد لیکین نہ چو پوش
 جانے بہ بوسہ باختہ و سو کردہ ایم
 این شیوہ دین و سلسلہ نیرن نہوہ
 صدف ران بود نہان نگاہین
 ایک نسیم در نیاد بوی دوست
 از شرم باز پرس کہ در خلوت وصال

<p>با آن که در سینه منورش و آن نبود زان شیوه اخطای در میان نبود</p>	<p>صد بار از حساب گرد برود چشم من در بیم عام نیز به لطف داشت لیک</p>
<p>در حیرتم که پاکی گفتارش از کجاست شبلی مرکز مردم هندستان نبود</p>	
<p>۲۹- اکتوبر ۱۹۰۸ء</p>	
<p>دیوانه است عقل از شرین کنیند هم بنیاشارد و سماهی جنون کنیند در جام باده گریه کنید خوان کنیند دل مرا به باده می آید چون کنیند اگر گردنی است چاره در درون کنیند</p>	<p>خواهید اگر که عیش نشاء افزون کنیند عمر است این که عالم فرزند بود دور از وصال دست نشاء حرام بان من نیز با شمشیر دم از زهر نیز من کار از برون گذشت ایضا</p>
<p>۱۲ گرد برون پشیدستی لبجانا ۱۲ ۱۲ دهن روان بود سبق کا خوب یاد جونا ۱۲</p>	

بار بستی میکدانش سنبون کنیند مار ایشه انگه آزمون کنیند	زاهر بے دویز بهر جامی بر در راه مستری میم نتواند زجاے بر برد
فرصت دست میزدار دیری کشد اگر کردن است چاره شبلی کنون کنیند	
من خج و کبیر تم چه گویم که چون کنیند	تیمار خسته غم الفت نمی توان
۲۹ - اکتوبر ۱۹۰۸ء	
ایک چمن شد نتوان گفت کہ رسوا نشود در عشق ست بلاے کہ ز شتر نشود سهل می بود کہ عشقم تو پیدا نشود در شود نیز لطفت به دلار نشود	گر چہ از دل طعم بود کہ شیدا نشود سو غم هست گزندی کہ افسون زرد اگر عنان نگہ شوق به دستم بویس شاہ شوخ کے رانشود در فرمان
شبلیا اصلحت آن ست کہ سازی با ہجر گر چہ این زہر بہ کام تو گوارا نشود	

۳۰. اکتوبر ۱۹۰۸ء

در کودکی ز چهره من می شناختند	سوزِ عیان نگشته و عشق نبوده را
لطافتی نه کرده و گران بار منتم	ما از تو می خریم مستاع نبوده را
از بس که خوش محاوره افتاد چشم او	گر دیم فهم از سخن ناستوده را
لطفش بغیر پیش ناپوده است دوش	گو یا عزیز داشت دل تو بوده را
دل را ز غمزه، باز گرفتن طمع مدار	نتوان زد زد خواست متاع بر بوده را
در قتل عاشقان چه قدر خیره گشته است	تا آرزو بازوی نا آرموده را
از بس گشته پسندی من کاتبِ اعل	در نامه ام فنود گناه نه بوده را

شبلی ز جیل بود که در شبوه یک عشق

ما آرموده ایم دل آرموده را

۳۱ - اکتوبر ۱۹۰۸ء

یاد آن روزے کہ من باخورد جانِ دہشتم
 ماجرے بانگاز نکتہ دلے دہشتم
 آشتی لے نہان با پاسانے دہشتم
 از غور آن کہ من ہم آستانے دہشتم
 من کہ در آغوش خود جانِ جانے دہشتم
 کز زمین کو چہ آسمانے دہشتم
 ہم باومی گفتم از درد نہانے دہشتم
 از نگاه شوق باود آستانے دہشتم
 باعدی گفتم از راز نہانے دہشتم

یک روز گم نہ سوائے نہانے دہشتم
 یاد آن روزے کہ دورانِ ماجرای جان
 یاد آن روزے کہ نہان از حریت بدگان
 یاد آن روزی کہ دست افشان گزشتم از حرم
 خود تو دانی با جانم تا چه خواہم بود کا
 ہیچ باک از گردش گردون گردانم نہ بود
 یاد آن روزی کہ از تا کو کایے باخی خمیش
 گر چه حرفی می نیارستم بدو گستاخ گفتم
 یاد آن روزی کہ من از سادہ لوحی ہی خود

شبلیا آن جلوہ نیرنگہاے ملبی

بود تار قتی کہ من خواب گرانے دہشتم

۱۳۔ اکتوبر ۱۹۰۸ء

کہ ہم از نام دہم نشان برخت	نہ بہین عاشق از جہان برخت
دان جفا جو بہ امتحان برخت	آسمان در کین ما نہشت
زاہرا از کوچہٴ معان برخت	پرس جوے از وانی کردند
گریے از کوچہٴ فلان برخت	سر نہ بہر چشم من آید
صبر بیچارہ از میان برخت	غم او بس کہ پائے کرد دراز
انگس از باغ ناتوان برخت	در سراق تو حبلہ رنجوز

شبلی خستہ دل مگر جان داد

شوے از کوچہٴ فلان بہخت

۱۔ نومبر ۱۹۰۸ء

جوے کہ کردہ است بطور جفا نمود

از بیک طفل بودہ دکار آشنا نمود

با انا از ان نه ساخت که زرد آستانه بنود
 دیدم که جاعے یک نگه آستانه بنود
 گو یا به باغ بند قباے تو دا بنود
 دین شکوه از تو بود ز باد صبا بنود
 با ما که بودی ستر به ما آشنا بنود
 دان جا به قدر یک صنم نیز جا بنود
 بے راهه رفتم ز طریق خطا بنود

دل را به این فریب تسلی دهم که یار
 آن بزم نازبکه ز بیگانه پر شده است
 هر گل متاع خویش بصد نازمی فروخت
 محروم مانده ایم هنوز از تیریم زلف
 ننگفت اگر دل از همه بیگانه گشته است
 ز اهر به وسعت حرم کعبه ناز داشت
 از بسکه جاده های غلط، شاه راه گشت

داغم که شکی از می و نئے بے نصیب ماند
 یا آن که این عنس نیز ز نازل بر یا بنود

۱- نومبر ۱۹۰۸ء

بوسه لعل شکرین باشد
 راه درسم دفانے این باشد

آنچه خوشتر ز انگبین باشد
 به دو سرفنی نہ کرده یادم

همچو نقشه که بر نگین باشد	بر لب او نشان بوس بود
یار و آشنا چندین باشد	می نه رخسار گرد فایه کند
آسمانم اگر به کین باشد	دوست اگر مهربان بود چه نعم است
شیده دلبری همین باشد	دل نه هر کس که بردا باز نه اود
هر که عاشق بود خرمین باشد	این عجب نیست گر خرمین باشم

زاهد زنده هر دو در کار اند
شبیلی آن بوده است این باشد

۳ نومبر ۱۹۰۸ء
بھوپال

بار سے کہ بر تن با بودا برگرفت	تغش نہ حال خستہ دلمان تا خبر گرفت
آہ این چه آتش است که در رخسار گرفت	مستور و زنده هر دو دم از عشق می نهند
کی باری تو ان ز کف نامہ برگرفت	ہر چند نامہ ہم ہمہ جا بست پارہ کرد

ترسم که فتنه و گران در جهان رفت
 تخم امید با به زمین ماند و غیبر را
 عاشق تدبیره ایم بدوئی که آن قبا
 شیرینی به لذت و شنام او نبود
 محافل به خواب باز تو خفتی بوسام
 ز راه ز راه عشق به جاس نمی رسید
 ابر به بار این همه گوهر نشان نبود
 خود یک شبانه راه ز ما پس رسید است
 لعل چنین کب لب نتوان داشت باز آمد
 با آن لطافت که شکر خنده تو داشت
 و اعظ تو نیز گر چه که گمراه بوده
 آمد بهار در روی زمین لاله نگاشت
 بر تخت گاه شاخ چو سر و نشست گل

گلان بهار از مرغ پرده برگرفت
 نخل هوس شگوفه نشان و عمر گرفت
 گستاخ و خیره آمد و تنگش برگرفت
 گویا ز نوش لعل لبش در شکر گرفت
 کام خود از دهان لبان تو برگرفت
 معذور باش ای کار دگر گرفت
 گویا که درس گریه زمرگان برگرفت
 با آن که شمع راهت پیشتر گرفت
 روی چنان که ز نتوان بد برگرفت
 بار غم که بر دل ما بود برگرفت
 آگه تراز تو آن که تراراه برگرفت
 با بود آتش که به هر گوشه در گرفت
 مرغ آن نوامی بار پدی از سر گرفت

بشلی فسانه غم اُفت تمام گفتم
 مجنون تمام کرده اورا ز سر گرفت

۳- نومبر ۱۹۰۵ء

در وصل نیز عاشقِ غم‌بیده شاد نیست
 این نشه هم ز حوصله از یاد نیست
 آن شیوه ها که خود نگفت به یاد نیست
 تا جی است این که دست زد کتبا نیست
 این نیز شیوه ز رستم هست یاد نیست
 تو خود در آمشی دم این سر یاد نیست
 در در سگاه عشق هنوزش سواد نیست
 طغتم مزن که کفر تو هم اجتهاد نیست
 گویا ترا به غمزه خود اعتماد نیست

ایمن ز بازی فلک کج نهاد نیست
 دریا فیتیم مستی دوقِ مصال را
 هر خطه چشم مست تو بنیادی کند
 فایغ دل به بهره هر کس نمی رسد
 سازد بن که بگذرم از دشمنی غیر
 اکنون چه گویت که بواسطه دم چه بود
 مجنون که در گردن این لیس لفظ نمود
 ایان با اگر چه تقلید بوده است
 در قتل ما به تیغ نسانت چه حاجت

هر چند در وفا به منش اعتماد نیست

می دانند این قدر که ز جان نستم دروغ

شبلی اگر ز اهل صفایست گو باش

این بس که آشنای نفاق و عناد نیست

۲ - نوبر ۱۹۰۸

دین جنافان نباشد که وفا نیز کنند

این شگون اگر که بندت با نیز کنند

که که این کار به آئین حیا نیز کنند

با درم هست بشرطیکه با نیز کنند

التفات که بر حال گذران نیز کنند

دلبران جور بوزند و حیا نیز کنند

تعالی اصل ارچه بگزیند از آغوش کنار

حرف انکار ز خوبان همه دل نیز کند

اینکه گویند بتان اگر می نیز بود

گاه گاه به من خسته بیدادان

شبیلیا نابلد کوچه عشقم ولی

دوستان تهمت این شیوه با نیز کنند

۵- نومبر ۱۹۰۸ء

پیرانہ سرہولے میں جلیم کردہ ایم	ماہیتلے کارز انجام کردہ ایم
شام فراق ابرہہ سحر چون تو ان بساںند	عمری گذشت تا سحر شام کردہ ایم
ماہر چہ گفتہ ایم بہ ناچار گفتہ ایم	ماہر چہ کردہ ایم بہ ناکام کردہ ایم
خواہیم ترک شہر دومی زہرا علی بن	از زام ہندوہ لے دام کردہ ایم
زہرہ دماز ماہ امید بہشت بود	این کار خجیہ از طمع خام کردہ ایم
ایفائے وعدہ ساز کہ ما ہم فغانیم	آن وعدہ ما کہ بادل ناکام کردہ ایم

کارار بہ جد و جب نژاد خوب بود

مانیز کار بوستہ ابرام کردہ ایم

تمت بخیر

تیرہ ہفت مجربات

جلد جسمانی تکالیف، درد و سوج، زخم چوٹ، زخم و جملہ اعضا اس لیے برکت برکت

اکسیر حیات

ورم پیٹ درد وغیرہ کے لیے اسے بہتر دوا اس صدی میں ایجاد و ترقی کی سوغندہ دوا اور گنت میں اسکا کھانا نہایت ضروری ہے قیمت فی شیشی عدد نمونہ کی شیشی ۸/۸ متوسط ۱۰/۱۰ پیکنگ ہر صورت میں ۱۰/۱۰
جریان کثرت احتلام کو دور کرنا جو درد مزاج کو مستی و کمزوری کا واقعہ ہے اعضا پر لپکتے قوت تیار ہے غلظت و مہمی جو توانائی و قوت دینا اسکا ضروری فعل جو قبل استعمال اپنا وزن بچھے اور ایک ہفتہ بعد پھر دکان کر کے اسے عید و عید کے لیے کو ملاحظہ فرمائیے ایک ہفتہ کی تجربہ محصور لاک پیکنگ ہر صورت میں ۱۰/۱۰

اکسیر اد

بڑھتی آہٹ کے درد لپکتی باطنی ڈکاروں کی لاشہا اور ضعف معدہ کے لیے بہترین

نمک شیری

نمک شیری کی قبولیت کا یہی اثر ہے کہ حلق سے تیرے ہی معدہ کی اصلاح شروع ہو جاتی ہے جو لوگ معدہ کی شکایات سے باہوس ہر جگہ ہوں ایک بار تجربہ کریں ہر گھر اور ہر خانہ دار میں اس کی ایک شیشی کا موجود رہنا نہایت ضروری ہے قیمت فی شیشی کلان عدد ۸/۸ متوسط ۱۰/۱۰ محصور لاک و پیکنگ ہر صورت میں ۱۰/۱۰

جوا تشک

اکسیر دوزین نہایت ہی عمدہ و مفید دوا ہے جو جوب پر ہر گھر اور ہر خانہ دار میں اس وجہ سے کہ جناب حکیم عبدالمجید خان صاحب دہلوی اس نسخہ کی قیمت میں ہزار روپیہ عنایت فرمائے تھے اور انہی پر مشتمل ایسا ہی بیٹل ہے بڑی تعریف یہ ہے کہ زرد دان کی طرح اس کے استعمال سے نہ تھکا تھو اور نہ تھکے اور دست کی مطلق تکلیف ہوتی ہے اور نظر یہ کہ پھر کبھی یہ عرض تمام عمر عود نہیں کرتا قیمت محصور لاک و پیکنگ ہر صورت میں ۱۰/۱۰

نمک انواری

درد گردہ رنگ مثانہ و پتھری کے لیے اپنا مثل نہیں رکھتا اور کے لیے بڑا تمنا مفید ہے جو حضرت مختلف معالجات سے پریشان ہو کر نا امید ہو چکے تھے الحمد للہ کہ نمک انواری ان کے لیے ہمیشہ تریاق و اکسیر ثابت ہوا قیمت فی شیشی کلان عدد ۸/۸ متوسط ۱۰/۱۰ شیشی نمونہ ۱۰/۱۰ محصور لاک و پیکنگ ہر صورت میں ۱۰/۱۰

سر سرہ حسینی

غبار و معدہ حالاً، رتوں دسی اور ضعف، لیسات کے لیے بیٹل و بیٹل سر سرہ اگر اعتبار ہو تو بطور آرزو مالش چند روز استعمال فرمائیے تاکہ تجربہ کے بعد تیری سچائی اور سہولت ثابت ہو قیمت فی تولہ عدد نصف تولہ محصور لاک و پیکنگ ہر صورت میں ۱۰/۱۰ (۲) کے ٹکٹ بھیجنے پر نمونہ فرمایا بھیجا جاتا ہے

المشہور منظر حسن نمبر ۵ و کٹوریہ اسٹریٹ لکھنؤ

اردو کی بہترین کتابیں

مولانا حالی کا دیوان اولہ سا مقدمہ ۲ سال سے

دیوان حالی مع مقدمہ شعر شاعری زائد عرصہ گذرنا جب چھپا تھا انگریزوں نے اس پر پھر

ہم نے بڑی کوشش اور محنت سے اسکو شائع کیا ہے۔ دیوان حقیقت پر قدرت و قیمت کا سخن ہوا۔ زبانیوں سے پوشیدہ ہمیں مقدمہ حسین شعر و شاعری کی حقیقت پر فاضلانہ تبصرہ کیا گیا ہے اور زبان میں ایک نادر الوجود اور نہایت قیمتی چیز جو قیمت قسیم اعلیٰ جلد سے بڑھ کر جلد ہی نکلے گا۔ ہر جلد سے

مولانا شبلی نعمانی کا مشہور سفر نامہ جس سے حالات حاضرہ میں مطالعہ ملے گا اسلامیہ میں بدلتی ہوئی قیمت عام

سفر نامہ دم و شام بمصر

مولانا شبلی نعمانی کا مشہور تبصرہ جو شاعری کا ایک مبسوط کا نام ہے جو قیمت سے دس

موازنہ نہیں دیکھو

عرصہ میں سال کے بعد مع حالات صنعت انقباض ہوتا رہتا ہے۔ تاہم قیمت عام

آفتاب داغ حالات مصنف

مولانا شبلی کے اردو کلام کا مجموعہ حال ہی میں قیسری بار طبع ہوا ہے جو حسین مجموعہ کلام شبلی اردو

مجموعہ کلام شبلی اردو

غرض کہ جلد اصناف کا کلام جمع کیا گیا ہے جو قیمت ۱۲

غزل میں بے زبانانہ قدیرہ میں ذوق و شوخی میں میر حسن اور مرثیہ میں انیس دہر کی جو منزلت جو نعت گوئی میں ہی مرثیہ حضرت علیؑ کا گویا ہے

کلیات نعت

یہ تین کلیات ہر جگہ ہر شعر عشق رسول میں ڈوبا ہوا ہے جو قیمت عام مصنفہ نگہ صفحہ علی شریف خوانین کو اور میں خطوط کو لکھی سکھانوالی کتاب

عورتوں کی انشا

بہترین جہم کے ایک ہی کچھ منتخب مرثیوں میں سے چیدہ چیدہ بندوں واقعات کر بلا ایسی خوش سلونی سے تزیینے یا جو کہ شہادت امام حسین علیہ السلام کے متعلق

ابتداء سے انتہا تک کے کل واقعات ایک سلسلہ داستان کی صورت میں پیش ہو جاتے ہیں قیمت عام

اساس التعلیم جو کئی ابتدائی تعلیم کرنے والوں پر مبنی ہے جسے معنی علی تالیف قیمت عام

